ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රාථමික සිතුවම් කලාව පිළිබඳ පුරාවිද්‍යාත්මක අධ්‍යයනයක්: තන්තිරිමලේ සහ බිල්ලෑව පුරාවිද්‍යා ස්ථාන ඇසුරින්

[An Archaeological study on primitive paintings in Sri Lanka based on Billewa and Thanthirimalei Archaeological sites]

Uduwila Uparathana[1]

Abstract

The primary rock art of Sri Lanka, often identified as "Vedda Art" or "Primitive Paintings," represents the earliest cognitive and creative expressions of the island's prehistoric and protohistoric inhabitants. This research examines the stylistic and thematic evolution of rock art, focusing on two prominent sites: Thanthirimale and Billewa in the North Central Province. The study aims to categorize the motifs, analyze the pigment technology, and interpret the socioritualistic significance of these drawings. Through a qualitative archaeological survey and comparative ethnographic analysis, the findings suggest that these paintings are not merely artistic but also served as tools for hunting magic, ritualistic communication, and territorial marking. The research concludes that while most art correlates with the transition from the Mesolithic to the Early Iron Age, their preservation is urgently required to protect the evolutionary history of Sri Lankan visual culture.

Keywords: Drawings, Prehistoric, Protohistoric, Technology, Vedda Art,

හැඳින්වීම

ශ්‍රී ලංකාවේ මානව ඉතිහාසය වසර මිලියනයකට වඩා ඈතට දිව යන අතර එහි සංස්කෘතික ප්‍රකාශනයේ මුල් ම සලකුණක් ලෙස ප්‍රාථමික සිතුවම් (Rock Art) හඳුනාගත හැකි ය. මේවා සාමාන්‍යයෙන් "වැදි චිත්‍ර" ලෙස ජනප්‍රිය ව හැඳින්වුවත් නූතන පුරාවිද්‍යාත්මක විග්‍රහයන්ට අනුව මේවා මධ්‍ය ශිලා යුගයේ සිට මූල ඓතිහාසික යුගය දක්වා වූ සංක්‍රාන්ති කාලසීමා නිරූපණය කරයි (Deraniyagala 1992: 465). අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කයේ පිහිටි තන්තිරිමලේ සහ බිල්ලෑව මෙම කලාව ඉතා හොඳින් නිරීක්ෂණය කළ හැකි ස්ථාන දෙකකි. ඝන වනාන්තර සහ ගල් ලෙන් ආශ්‍රිත ව මෙම සිතුවම් පිහිටා තිබීම ඒවායේ පැවැත්මට මෙන් ම අභිචාරාත්මක පසුබිමට ද හේතු වී ඇත.

පර්යේෂණයේ අරමුණු

මෙම පර්යේෂණය මඟින් පහත අරමුණු ඉටු කර ගැනීමට අපේක්ෂා කෙරේ.

1. තන්තිරිමලේ සහ බිල්ලෑව යන

1. Senior Lecturer, Department of Social Sciences & Comparative Studies, Bhiksu University of Sri Lanka. E-mail: uparathana@busl.ac.lk

ස්ථානවල ඇති ප්‍රාථමික සිතුවම්වල තේමාත්මක සහ ශෛලීමය ලක්ෂණ හඳුනා ගැනීම

2. මෙම සිතුවම් සඳහා භාවිත කර ඇති වර්ණක සහ ඒවා නිෂ්පාදනය කළ තාක්ෂණය විශ්ලේෂණය කිරීම
3. සිතුවමින් ප්‍රාථමික මානවයාගේ සමාජීය, ආගමික සහ ආර්ථික ජීවිතය පිළිබඳ ලබාදෙන තොරතුරු අර්ථකථනය කිරීම
4. මෙම සිතුවම් සංරක්ෂණය කිරීමේ දී පවතින අභියෝග හඳුනා ගැනීම

පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය

මෙම අධ්‍යයනය සඳහා ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය භාවිත කර ඇත. දත්ත රැස් කිරීමේ දී ප්‍රධාන ප්‍රවේශ දෙකක් අනුගමනය කරන ලදි. ප්‍රාථමික මූලාශ්‍රය ක්ෂේත්‍ර නිරීක්ෂණයෙන් ලබාගත් ඡායාරූප සහ සිතුවම්වල පිටපත් පරීක්ෂා කෙරේ. ද්විතීයික මූලාශ්‍රය, එස්. යූ. දැරණියගල, සෙනක බණ්ඩාරනායක සහ නන්දදේව විජේසේකර වැනි විද්වතුන්ගේ පර්යේෂණ වාර්තා සහ ග්‍රන්ථ විමර්ශනය කෙරේ. විශේෂයෙන් ම 'Ancient Ceylon' සඟරාව සහ 'The Prehistory of Sri Lanka' (1992) කෘතිය මෙහි දී මූලික විය.

පර්යේෂණ ගැටලුව

තන්තිරිමලය හා බිල්ලෑව යන පුරාවිද්‍යාත්මක ස්ථානවල දැකගත හැකි මෙම සිතුවම්වල ස්වභාවය, නිර්මාණ ලක්ෂණ සහ උපයෝගීතාව කුමක් දැයි හඳුනාගැනීම මෙම පර්යේෂණයේ ගැටලුව යි.

පර්යේෂණ ප්‍රතිඵල

තන්තිරිමලේ සිතුවම්වල ස්වභාවය

පිහිටීම

තන්තිරිමලේ පිහිටා ඇත්තේ ශ්‍රී ලංකාවේ උතුරු මැද පළාතේ අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කයේ මහවිලච්චිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය තුළ ය. අනුරාධපුර පූජනීය නගරයේ සිට වයඹ දෙසින් කිලෝමීටර් 40ක් පමණ දුරින් මල්වතු ඔය නිම්නයට නුදුරින් මෙම පුදබිම පිහිටා ඇත. භූගෝලීය වශයෙන් මෙය අක්කර 250ක පමණ වපසරියකින් යුත් දැවැන්ත ස්වභාවික ගල් පර්වතයක් මත පිහිටා තිබීම විශේෂත්වයකි (Seneviratne 2002).

පාරිසරික පසුබිම

තන්තිරිමලේ පරිසරය ශ්‍රී ලංකාවේ වියළි කලාපීය ලක්ෂණවලින් සමන්විත ය.

- භූ විෂමතාවː මෙම ප්‍රදේශය තැනිතලා භූමියකින් සමන්විත වුව ද, ජනාවාසය කේන්ද්‍ර වී ඇත්තේ විශාල තනි කළුගල් පර්වතයක් (Monadnock) මත ය. මෙම පර්වතය ස්වභාවික ව ම ගල් ලෙන්, කුහර සහ ජලය රැඳෙන පොකුණුවලින් (Rock pools) ගහන ය.
- ජල සම්පතː මල්වතු ඔය මෙම භූමියට ආසන්නයෙන් ගලා බසින අතර, පර්වතය මත ඇති ''මහ පොකුණ'' වැනි ස්වභාවික ජල රැඳවුම් අතීත මානවයාගේ පැවැත්මට මහෝපකාරී වී ඇත (Deraniyagala 1992).
- වෘක්ෂලතා සහ සත්ත්ව පද්ධතියː වියළි මිශ්‍ර සදාහරිත වනාන්තරවලින් වටවී ඇති මෙහි පවතින ගුහා, ප්‍රාග් ඓතිහාසික සතුන්ට මෙන් ම මානවයන්ට ද ආරක්ෂිත නිවාස සැපයීය.

01. ස්වභාවික පොකුණක්

02. චිත්‍ර සහිත ගල්ලෙනක්

03. චිත්‍ර සහිත ගල්ලෙනක්

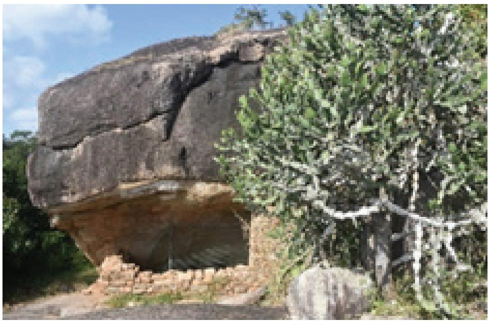

04. චිත්‍ර සහිත ගල්ලෙනක්

ඓතිහාසික වැදගත්කම

තන්තිරිමලේ ඉතිහාසය යුග තුනක් ඔස්සේ විශ්ලේෂණය කළ හැකි ය. එනම් ප්‍රාග් ඓතිහාසික යුගය මූල ඓතිහාසික යුගය සහ ඓතිහාසික යුගය වශයෙනි. ඒ අනුව අපට වැදගත් වෙන්නේ ප්‍රාග් ඓතිහාසික පසුබිම යි. තන්තිරිමලය ප්‍රදේශය පිළිබඳ විමසීමේ දී මෙය ප්‍රාග් ඓතිහාසික වටිනාකමකින් යුක්ත භූමියක් ලෙස සැලකිය හැකි වුව ද මේ වන තෙක් ප්‍රාථමික සිතුවම් හැරෙන්නට ශිලා මෙවලම් හෝ වෙනත් ප්‍රාග් ඓතිහාසික සාධක කිසිවක් නිශ්චිත පර්යේෂණයක් යටතේ හඳුනාගෙන නැත. එහෙත් මේ ස්ථානයෙහි පිහිටීම සහ මේ අවට පිහිටා තිබෙන ප්‍රාග් ඓතිහාසික ස්ථාන එනම් අනුරාධපුර ඇතුළු නුවර, මන්නාරම සහ කල්ලාරු ප්‍රදේශය ප්‍රාග් ඓතිහාසික ස්ථාන පිහිටා තිබීම හේතුකොට ගෙන මෙම ස්ථානය ද ප්‍රාග් ඓතිහාසික යුගයේ සිට මානවයා විසින් භාවිත කරන ලද ස්ථානයකැයි අනුමාන කළ හැකි ය. එමෙන් ම තන්තිරිමලයට ආසන්න ව විල්පත්තු අභයභූමිය තුළ පිහිටි කොන්ග්‍රායම්කුලම් යන ස්ථානයෙහි ශ්‍රී ලංකා භික්ෂු විශ්වවිද්‍යාලය මඟින් 2017 වර්ෂයෙහි සිදු කරන ලද කැණීම්වලින් ප්‍රාග් ඓතිහාසික යුගයට අයත් ශිලා මෙවලම් ආදිය සොයාගෙන තිබේ. ඒ අනුව තන්තිරිමලය ප්‍රාග් ඓතිහාසික ස්ථානයක් යැයි අනුමාන කළ හැකි අතර ඒ සඳහා ප්‍රබලතම දායකත්වයක් මෙහි නිර්මාණය කර ඇති ප්‍රාථමික සිතුවම්වලින් සපයනු ලබයි.

ප්‍රාග් ඓතිහාසික යුගය

තන්තිරිමලේ යනු ලංකාවේ පැරණිතම මානව ජනාවාස පවතින ස්ථානයකි. මෙහි ඇති ගල් ලෙන් තුළ දැකිය හැකි ප්‍රාථමික සිතුවම් (Rock Art) මඟින් මධ්‍ය ශිලා යුගයේ බලන්ගොඩ මානවයාගේ සංස්කෘතික ලක්ෂණ පිළිඹිබු වේ. මේවා බොහෝ විට වැදි ජනයාගේ මුතුන් මිත්තන් විසින් අඳින ලද බවත්, ඒවා දඩයම් අභිචාර (Hunting Magic) නිරූපණය කරන බවත් පුරාවිද්‍යාත්මක මතය යි (Deraniyagala 1992: 466).

- රූපමය ලක්ෂණ: මිනිස් රූප, දුනු ඊතල ගත් රූප, අලින්, මුවන්, වලිමීයන් සහ මොනරුන්ගේ රූප හමු වේ.
- කණ්ඩායම් නිරූපණය: අත්වැල් අල්ලාගෙන සිටින මිනිස් රූප පෙළක් මෙහි දක්නට ලැබෙන අතර, එය සාමූහික නර්තනයක් හෝ අභිචාරයක් ලෙස සැලකේ.

- වර්ණ: සුදු (කිරිමැටි), අළු සහ රතු (හිරියල්) වර්ණ භාවිත කර ඇත (Bandaranayake 1986).

05. ප්‍රාග් ඓතිහාසික සිතුවම්

06. ප්‍රාග් ඓතිහාසික සිතුවම්

07. ප්‍රාග් ඓතිහාසික සිතුවම්

08. ප්‍රාග් ඓතිහාසික සිතුවම්

09. ප්‍රාග් ඓතිහාසික සිතුවම්

10. ප්‍රාග් ඓතිහාසික සිතුවම්

බිල්ලෑව සිතුවම්වල ස්වභාවය

පිහිටීම

බිල්ලෑව පුරාවිද්‍යා ස්ථානය ශ්‍රී ලංකාවේ උතුරු මැද පළාතේ අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කයට අයත් මහවිලච්චිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයේ පිහිටා ඇත. භූගෝලීය වශයෙන් මෙය ප්‍රකට තන්තිරිමලේ පුදබිමට නුදුරින් එනම් තන්තිරිමලේ සිට වයඹ දෙසට වන්නට පිහිටි හුදෙකලා වනාන්තර කලාපයකි. මෙම ස්ථානය මල්වතු ඔය නිම්නයට බටහිර දෙසින් පිහිටා ඇති අතර, එය ප්‍රාග් ඓතිහාසික මානව ජනාවාස ව්‍යාප්තියේ වැදගත් මධ්‍යස්ථානයක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත (Seneviratne 1984).

පාරිසරික පසුබිම

බිල්ලෑව ප්‍රදේශයේ පාරිසරික ව්‍යූහය ප්‍රාග් ඓතිහාසික මානවයාගේ පැවැත්ම සඳහා අත්‍යවශ්‍ය සාධක රැසකින් සමන්විත වී ඇත. බිල්ලෑව ප්‍රදේශය මූලික වශයෙන් තැනිතලා භූමියක් වුව ද, එහි තැනින් තැන

ඉස්මතු වූ ස්වභාවික කළුගල් පර්වත සහ ගුහා (Rock shelters) බහුල ව දක්නට ලැබේ. මෙම ගුහා ස්වභාවික ව ම ආරක්ෂිත නිවහනක් ලෙස ක්‍රියා කළ අතර, ප්‍රාථමික සිතුවම් ඇඳීම සඳහා සුදුසු මතුපිටක් ද එමගින් මානවයාට ලැබුණි (Deraniyagala 1992). මෙම කලාපය මල්වතු ඔයේ පෝෂක ප්‍රදේශයක පිහිටා ඇති බැවින් ස්වභාවික දිය කඩවල් සහ වැසි කාලයට ජලය රැඳෙන ගල් පොකුණු මෙහි බහුල ව පවතී. වියළි කලාපීය පරිසරයක ජලය අසල ජනාවාස පිහිටුවා ගැනීම ප්‍රාථමික මානවයාගේ ලක්ෂණයකි. බිල්ලෑව අවට පවතින්නේ වියළි මිශ්‍ර සදාහරිත වනාන්තර පද්ධතියකි. මෙහි ඇති ගල් ලෙන් තුළින් හමුවන සිතුවම්වල මුවන්, අලිඇතුන් සහ ගවයන් වැනි සතුන්ගේ රූප නිරූපණය කර තිබීමෙන් පෙනී යන්නේ එකල මෙම පරිසරය දඩයම්කරුවන් සඳහා සාරවත් සත්ව සම්පතකින් යුක්ත වූ බව යි (Bandara-nayake 1986).

11. ස්වාභාවික ගල්ගුහා

12. සිතුවම් සහිත ලෙන

පුරාවිද්‍යාත්මක සහ ඓතිහාසික සබඳතාව

බිල්ලෑව යනු තන්තිරිමලේ කේන්ද්‍ර කරගත් ''ප්‍රාථමික සිතුවම් සංකීර්ණයක'' (Rock Art Complex) කොටසකි. බිල්ලෑව ලෙන්වල ඇති සිතුවම් රේඛීය සහ ජ්‍යාමිතික හැඩතලවලින් සමන්විත ය. මෙහි ඇති රූපවල ස්වභාවය අනුව ඒවා මධ්‍ය ශිලා යුගයේ (Mesolithic) සිට මූල ඓතිහාසික (Protohistoric) යුගය දක්වා සංක්‍රමණය වන අවධියට අයත් යැයි අනුමාන කෙරේ (Wijesekera 1959). පර්යේෂණයන්ට අනුව බිල්ලෑව වැසියන් සිතුවම් සඳහා අළු, කිරිමැටි සහ ඇතැම් විට ශාක යුෂ මිශ්‍ර කළ වර්ණක භාවිත කර ඇත.

වර්තමාන තත්ත්වය

අද වන විට බිල්ලෑව පුරාවිද්‍යා භූමිය ඝන වනාන්තරයෙන් වැසී පවතින අතර, ස්වභාවික ඛාදනය සහ වන සතුන්ගේ බලපෑම නිසා ලෙන් සිතුවම් මැකී යාමේ තර්ජනයට ලක් ව ඇත. තන්තිරිමලේ තරම් ආගමික වශයෙන් ප්‍රචලිතනොවූවත්, ප්‍රාග් ඓතිහාසික මානව අධ්‍යයනයේ දී බිල්ලෑවට හිමිවන්නේ සුවිශේෂී ස්ථානයකි (Deraniyagala 1992: 468).

- බිල්ලෑව ප්‍රදේශයේ සිතුවම් තන්තිරිමලේට වඩා තරමක් වෙනස් ස්වභාවයක් ගනී.
- සංකේතාත්මක බවː මෙහි රූපමය නිරූපණයන්ට වඩා ජ්‍යාමිතික හෝ වියුක්ත (Abstract) සංකේත වැඩි වශයෙන් දක්නට ලැබේ.
- සරල බවː ඉතාමත් සරල රේඛීය ඇඳීම් (Stick figures) මෙහි බහුල ව පවතී.
- අමුද්‍රව්‍යː අළු සහ සත්ව මේදය මිශ්‍ර කර සාදාගත් වර්ණක භාවිත කර ඇති බව නිරීක්ෂණය වේ.

තාක්ෂණික විශ්ලේෂණය

ප්‍රාථමික මානවයා සිතුවම් ඇඳීම සඳහා

පින්සල් වෙනුවට තමන්ගේ ඇඟිලි තුඩු, ලී කැබලි හෝ කුරුලු පිහාටු භාවිත කර ඇත. වර්ණක රඳා පැවතීම සඳහා මී පැණි, ශාක යුෂ හෝ සත්ව ලේ/මේදය මිශ්‍ර කර ඇති බව තහවුරු වේ. (Wijesekera 1959).

සත්ත්ව රූප

මානව රූප

තන්තිරිමලේ සහ බිල්ලෑව සිතුවම්වල ප්‍රධාන ලක්ෂණ

- මානව රූප නිරූපණය: මෙම ස්ථාන දෙකෙහි ම මිනිස් රූප ඇඳ ඇත්තේ ඉතා සරල රේඛාවලින් (Stick figures). අත් සහ පාද සරල ඉරි කැබලි ලෙස දක්වා ඇති අතර, දඩයම්කරුවන් ලෙස පෙනෙන රූප අත දුන්නක් හෝ ඊතලයක් වැනි ආයුධයක් නිරූපණය කර ඇත.
- සත්ව රූප: අලි, මුවන් සහ ගෝනුන් වැනි සතුන්ගේ රූප බහුල ව දක්නට ලැබේ. විශේෂයෙන් තන්තිරිමලේ සිතුවම්වල සතුන්ගේ ශරීර ප්‍රමාණය මිනිස් රූපවලට වඩා විශාල ව දක්වා ඇත.
- වර්ණ භාවිතය: ප්‍රධාන වශයෙන් සුදු වර්ණය භාවිත කර ඇත. ඇතැම් ස්ථානවල අළු පැහැයට හුරු සුදු පැහැයක් දක්නට ලැබේ.
- පර්වත මතුපිට: මෙම සිතුවම් ඇඳ ඇත්තේ ගල් ලෙන්වල වියන්වල (Roof) නොව පර්වත බිත්තිවල මිනිසෙකුට ළඟා විය හැකි මට්ටමේ ය.

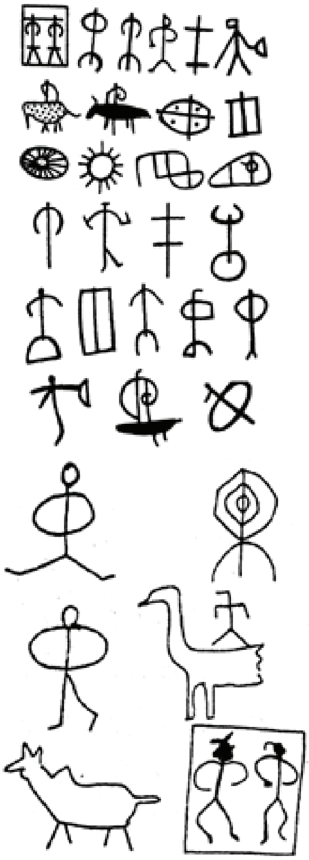

(https://si.wikipedia.org)

ශ්‍රී ලංකාවේ සෙසු සිතුවම් සමග සන්සන්දනය

තන්තිරිමලේ සහ බිල්ලෑව සිතුවම් ලංකාවේ අනෙකුත් ප්‍රාථමික සිතුවම් හා සසඳන විට පෙනී යන සුවිශේෂී වෙනස්කම් කිහිපයකි.

- ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රාථමික සිතුවම් පිළිබඳ සාකච්ඡා කිරීමේ දී වැදගත්ම කරුණ වන්නේ ඒවායේ කාල නිර්ණය සහ අර්ථය යි.

දඩයම් අභිචාර, තන්තිරිමලේ සහ බිල්ලෑව

ලක්ෂණය	තන්තිරිමලේ / බිල්ලෑව	දොරවක කන්ද (කෑගල්ල)	අඳුන්කුටි/කෝමාරිකාකන්ද (නැගෙනහිර)
වර්ණ විවිධත්-වය	වැඩිපුරම සුදු වර්ණය පමණක් භාවිත කර ඇත.	සුදු වර්ණයට අමතර ව රතු පැහැය ද දක්නට ලැබේ.	කළු සහ අළු වර්ණ මිශ්‍රණයක් දැකගත හැකි ය.
ජ්‍යාමිතික හැඩ	රූපවලට මුල් තැන දී ඇත (මිනිසුන්/සතුන්).	රූපවලට වඩා ජ්‍යාමිතික සංකේත (ඉරි, තිත්, හිරු/සඳු) බහුලයි.	සංකේතාත්මක රූප සහ ක්‍රියාවන් නිරූපණය වේ.
ඇඳීමේ ශෛලිය	පර්වතය මත සෘජුව ඇඳි රේඛාමය චිත්‍ර වේ.	පර්වතය මත අත්ල තබා වර්ණ ඉසීමෙන් (Hand Stencils) කළ සලකුණු පවතී.	සරල රේඛාවලට වඩා මඳක් සනකම් රූප දක්නට ලැබේ.
තේමාව	දඩයම සහ වන සතුන් ප්‍රධාන වේ.	පාරභෞතික හෝ ඇදහිලිවලට අදාළ සංකේත පවතින බව පෙනේ.	ප්‍රජා ජීවිතය සහ සත්ව රූප මුල් වේ.

සන්සන්දනාත්මක විශ්ලේෂණය (සාරාංශය)

- තන්තිරිමලේ සහ බිල්ලෑව සිතුවම් වඩාත් සමීප වන්නේ වැදි ජනතාවගේ දඩයම් සංස්කෘතියට යි. ඒවායේ ඇත්තේ සරල සන්නිවේදන ස්වරූපයකි.
- එහෙත් දොරවක කන්ද වැනි ස්ථානවල ඇති සිතුවම්වල ජ්‍යාමිතික බව සහ අත්ල සලකුණු (Hand prints) නිසා, ඒවා තන්තිරිමලේ සිතුවම්වලට වඩා තරමක් පැරණි හෝ වෙනත් සංස්කෘතික පසුබිමකැයි පුරාවිද්‍යාඥයෝ විශ්වාස කරති.
- ශ්‍රී ලංකාවේ සියලු ම ප්‍රාථමික සිතුවම්වල පොදු ලක්ෂණය වන්නේ ඒවායේ තාත්වික බවක් (Realism) නොමැති වීම යි. රූපවල මාංශ පේශී හෝ මුහුණේ අවයව නිරූපණය නොවන අතර, ඇඳ ඇත්තේ ''මතක සටහන්" ලෙස පමණි.

යන ස්ථාන දෙකෙහි ම සත්ව රූප විශාල වශයෙන් නිරූපණය කර ඇත්තේ හුදු අලංකාරයට නො වේ. ප්‍රාථමික මානවයා විශ්වාස කළේ සතෙකුගේ රූපය ඇඳීමෙන් එම සතා තමන්ගේ පාලනයට නතු කරගත හැකි බව යි. මෙය ලෝකයේ වෙනත් රටවල (උදා: ලැස්කෝ ගුහා) සිතුවම් සමඟ ද සැසඳේ (Deraniyagala 1992).

සන්නිවේදනය: මෙම සිතුවම් අක්ෂර කලාවට පෙර පැවති සන්නිවේදන මාධ්‍යයකි. යම් ප්‍රදේශයක් තමන්ට අයත් බව පෙන්වීමට හෝ වෙනත් කණ්ඩායම්වලට අනතුරු ඇඟවීමට මෙම රූප භාවිත කර ඇත. අත්වැල් අල්ලාගත් රූප මඟින් සමාජීය ඒකාග්‍රතාව සහ ගෝත්‍රික නීති පද්ධතීන් නිරූපණය වන බව සිතිය හැකි ය.

වැදි ජනතාව සහ ප්‍රාථමික සිතුවම්: සෙලිග්මාන් (Seligmann 1911) වැනි

මානව විද්‍යාඥයන් පෙන්වා දෙන්නේ නූතන වැදි ජනයාගේ මුතුන් මිත්තන් ලෙන් පදනම් කරගත් ජීවන රටාවක් ගත කළ අවධියේ දී මෙම සිතුවම් ඇඳ ඇති බව යි. වැදි කාන්තාවන් තම ස්වාමිපුරුෂයන් දඩයමේ ගිය පසු විවේකී ව සිටින අවස්ථාවල දී ලෙන් බිත්තිවල සිතුවම් ඇඳි බවට ද ජනප්‍රවාද පවතී.

නිගමනය

මෙම පර්යේෂණයෙන් තහවුරු වන්නේ තන්තිරිමලේ සහ බිල්ලැව යනු ශ්‍රී ලංකාවේ අතීත මානව පරිණාමය අධ්‍යයනය කිරීමට ඇති වටිනාම ස්ථාන දෙකක් බව යි. මෙම ප්‍රාථමික සිතුවම් මඟින් ප්‍රාග් ඓතිහාසික මානවයාගේ කලාත්මක හැකියාව පමණක් නොව, ඔවුන්ගේ දෘෂ්ටිවාදය, අභිචාරාත්මක විශ්වාස සහ පාරිසරික අවබෝධය ද මනාව පැහැදිලි වේ.

කෙසේ වෙතත් වර්තමානයේ මෙම සිතුවම්වල වර්ණක මැකී යාම, ස්වභාවික පාෂාණ විඛාදනය සහ සංචාරකයන්ගේ අනවශ්‍ය මැදිහත්වීම් (චිත්‍ර මත ලිවීම) නිසා මේවා දැඩි විනාශයකට ලක් ව ඇත. එම නිසා,

1. ඩිජිටල් තාක්ෂණය භාවිත කරමින් මෙම සිතුවම් ත්‍රිමාණ ව (3D Scanning) ලේඛනගත කිරීම
2. ගල් ලෙන් අවට පාරිසරික තත්ත්වය (ආර්ද්‍රතාවය සහ උෂ්ණත්වය) පාලනය කිරීමට පියවර ගැනීම
3. විද්‍යාත්මක කාල නිර්ණ ක්‍රමවේද (Radiocarbon dating) මඟින් මෙම සිතුවම්වල නිවැරදි වයස තීරණය කිරීමෙන් මෙම සිතුවම් අනාගත පරපුර වෙනුවෙන් සංරක්ෂණය කිරීම වගකීමකි.

මූලාශ්‍රය

Bandaranayake, S. (1986). *The Rock and Wall Paintings of Sri Lanka*. Lake House Bookshop, Colombo.

Deraniyagala, S. U. (1992). *The Prehistory of Sri Lanka: An Ecological Perspective*. Archaeological Survey Department, Sri Lanka.

Mahavamsa (Geiger's Translation). The Great Chronicle of Ceylon.

Seligmann, C. G. & Seligmann, B. Z. (1911). *The Veddas*. Cambridge University Press.

Seneviratne, A. (2002). *Thanthirimale: History and Archaeology*. Sarasavi Publishers, Colombo.

Seneviratne, S. (1984). *The Archaeology of the Megalithic-Black and Red Ware Complex in Sri Lanka*. Ancient Ceylon, No. 5.

Wijesekera, N. (1959). *Early Sinhalese Painting. Maharagama*: Saman Press.